

Doteky

Obtáhla jsem stíny na zdi
Vyšel mi z nich kůň
Černej
Jak cválá
Chtěla jsem mu přimalovat jezdce
Ale slunce zašlo
Kůň si oddychl

JAK SE (TAKY) JEZDÍ WESTERN

O tom, jak to začalo

Dob-ře-ti-tak-dob-ře-ti-tak, vyklepávají podkovy do zmrzlé půdy. Daleko odtud vjíždí dvanáct bílých koní s učni v sedlech do kryté haly. A mně táhne pod kloboukem na uši a bolí mě zadek. Dobře mi tak, neměla jsem jí v tom podporovat.

*

„Já nechci být princezna, já chci být kovboj!“ řičí naše líbezná čtyřletá dceruška. Dlouhé růžové šatičky záhy vypadají, jako kdyby v nich procestovala dostavnicem Arizonu a z pracovního účesu, korunovaného velkou mašlí, zbyla jen vzpomínka.

Besídku nakonec absolvovala v sepraných džínách, kostkované košili a klobouku po dědečkovi. Daleko spíš než proslulého texaského jezdce připomínala zkrachovalého prospektora. Ale byla šťastná, což se o mně rozhodně tvrdit nedalo.

„Stejně budu kovboj,“ prohlásila táž, jen o málo starší holčička, plivajíc bláto velké louže, kam ji pravidelně odkládal její první poník, staříčkový hřebeček Lukáš.

Čas plynul, Lukáš se odebral ke svým shetlandským předkům, a když to přebolelo, přivezli jsme hříbě haflinga.

„Pravej kovbojskej kůň,“ vydechla naše malá šťastně při vzájemném představování. Tehdy jsem poprvé zapochybovala, jestli skutečně bylo dobře, když jsem ji coby miminko nechávala olizovat domácími zvířaty.

Kobylka rostla a sílila a dcera se zvolna dostávala do období, kdy člověk uvažuje, zda změny v chování jeho potomka způsobuje začínající puberta nebo první příznaky klíšťové encefalitidy.

„Ušetřím si na sedlo a budu jezdit western,“ oznámila mi tónem, kterým po ní žádám, aby si uklidila pokoj.

„To víš, že ano, miláčku,“ souhlasila jsem laskavě, jsouc celkem slušně orientována v cenách výstroje.

„Jak chceš jezdit western, když ta kobyla neumí vůbec nic?“ tázala jsem se opatrně nejpracovitějšího dítěte na zeměkouli, když se jím uspořené finance nebezpečně přiblížily polovině cílové částky.

„Se naučí,“ odmávala mě sebevědomě.

„To byla náhoda,“ vzlykala, plivajíc krev a zuby, vykopnuté háfínou při nácviku něčeho, co kovbojové zaručeně nedělali, protože by z důvodu vysoké úmrtnosti vlastně žádní nebyli.

„Nikdy!“ odpověděla jsem místo primáře zubní kliniky, kde jí dávali dohromady odštípnuté dásně, na jedinou otázku, kterou mu položila. Zněla: „Kdy budu moct jezdit?“

Zuřivě se na mně obrátila: „To jako mám bejt bez zubů a ještě bez koní?“

Zírala jsem na ní... a náhle, v jednom z těch převzácných zlomků času, kdy je člověku dopřáno spatřit podstatu věci a rozhodnout se, jak s tím poznáním naloží, jsem místo ní viděla sebe...

...v jejím věku, se všemi svými sny, i s těmi, které se mi už nikdy nesplní, protože možnost je uskutečnit jsem dostala příliš pozdě.

JAK SE (TAKY) JEZDÍ WESTERN

A jak to bylo dál

O čtrnáct dní později se dcera zubila zadlahovanými zbytky chrupu na užaslého sedláře.

Dokonalá krása (a cena) hotového výrobku předčily všechna má očekávání. Nějaký stín na mozku mi zřejmě zůstal i poté, co mě vzkřísili, jinak bych těžko šla okamžitě sedlat.

Hned ve stáji se vynořil menší zádrhel. Ryze teoreticky bych to sedlo dokázala sama ušít. Prakticky jsme na něj zíraly jak ona příslovečná husa do flašky. Spíš náhodou než cíleně jsme zapnuly všechny přezky a řemínky a mé dítě se vydalo na svou první westernovou cestu.

Vrátila se za chvíli úplně zelená, s obrovskou modřinou v oblasti žaludku. Mumlala něco v tom smyslu, že „tu kobylu to asi škrtí nebo co“. Na pohotovosti jí prohmatali břicho, usoudili, že nemá žádné vnitřní zranění a propustili nás domů.

Při dalším pokusu si zlomila pravou ruku v zápěstí. Na úrazové ambulanci, kde shodou okolností sloužil týž lékař, se ke mně chovali značně rezervovaně. Mnohem později mi dcera přiznala, že jí nabízeli telefonát na linku bezpečí pro týrané děti.

Má nedůvěra k celému projektu se prohlubovala. A jelikož jsme obě stejně důsledné a tvrdohlavé, já sedlala anglii, dcera western. Během velmi krátké doby se nám povedlo kobylku zbláznit tak, že lezla po zdi už při čištění. Při pohledu na vzteklé a nešťastné čtyřnohé stvoření mi bylo jasné, že tudy cesta nevede. Sepsala jsem závěť (ne že bych po doplacení sedla měla co odkazovat, ale pro pořádek), vyvlekla koně a onen sporný kožený předmět a odsvíjely jsme se. Večer jsem se pyšnila stejně rozsáhlou modřinou a navíc mi slyšitelně vrzaly oba kyčle.

„Tak takhle už vůbec ne,“ zadumala jsem se a ponořila se do literatury. Posílena vědomostmi a několika doušky lihoviny, používané u nás obvykle pouze do pečiva, vsedla jsem znovu na značně otrávenou kobylku.

Prizpůsobovala jsem se podstatně pomaleji než zbylé dvě členky týmu. Zatímco ony se vracely čím dál uvolněnější a spokojenější, mně naskakovaly modřiny na sedacích kostech už při pouhém pomýšlení na vyjížděku.

Postupně jsem přece jen po sesednutí dokázala zůstat v pozici obvyklé pro příslušníka druhu *Homo sapiens*, hladina tuzemáku se ustálila a já začala oceňovat nesporné přednosti westernového sedla.

JAK SE (TAKY) JEZDÍ WESTERN

O sedle

Dá se na něj připevnit téměř cokoli. Dvouletou neteří počínaje přes laso (ode dne, kdy jsem nechtěně přiškrtila naši kozu tak, že dosud chraptí a panicky prchá, kdykoli mám v ruce byť jen provázek od balíku sena, se ho nedotýkám), honácký bič (cvičím potají, ve volných chvílích – naštěstí jich nemám tolik, abych si stihla vážněji ublížit) po nákupní tašku nebo košík na houby.

Nejsem žádný zvláštní jezdec. Jezdím tak, jak mě Pámbu na koně posadil (a že si s tím moc práce nedal). Aby mi to vynahradil, poradil někomu vynalézt hrušku. Takže prakticky nepadám, neboť, jak už kdosi přede mnou trefně poznamenal, v kritických momentech je čeho se přidržet.

A když si jeden zvykne (a přijde na správnou délku třmenů, aby si neničil kolena víc, než je nezbytně nutno), je daleko pohodlnější.

Má ovšem i své minusy.

Především je velmi, velmi těžké. Dávno už sice vím, že jako kovboj bych se neuživila (kdyby se mi splašilo stádo, než bych dovedla sedlo k ohradě, chytila lasem koně, osedlala ho a vyškrabala se na něj, byly by ty krávy tak daleko, že by nemělo smysl se za nimi pouštět), přesto znovu a znovu pročítám svůj nejoblíbenější literární úryvek:

Johnyho vzbudily výstřely a dusot splašeného dobytka. „Zloději!“ vykřikl, vyskočil z lůžka, jediným plynulým pohybem hodil sedlo na ryzáka, trhnutím utáhl podpínku a vyřítil se do temné noci.

Obdivuji Johnyho. Toužím se mu vyrovnat. Brání mi v tom několik skutečností:

Moje rodina mi nikdy nedovolí mít u postele koně.

Dále smutný fakt, že v těch čtyřech až pěti hodinách spánku, které se mi povede vyzískat, by mi mohl splašený dobytek dusat přímo kolem hlavy a ani by to se mnou nehnulo.

Hodit sedlo plynulým pohybem kamkoli (vyjma na zem) je předem prohraná bitva.

A pokusit se já na naší kobyle něco utáhnout trhnutím, vynesla by mě z maštale v zubech i s tím, čím jsem trhala.

Ale protože jsem nenapravitelný optimista, doufám, že časem dosáhnu Johnnyho dokonalosti alespoň v některých bodech:

Předpokládám, že kdyby někdo střílel hodně blízko něčím hodně hlasitým (třeba dělem ráže pětasedmdesát pod oknem ložnice), mohlo by mě to probrat.

Pokud už jednou budu vzhůru, zařvat „Zloději!!!“ by neměl být problém.

V jediném jsem stejně dobrá (ne-li lepší) už teď. A to je řízení se do temné noci. Obzvláště když se v knize výslovně neuvádí, jestli se vyřítit s ryzákem nebo bez něj.

Další zápor vidím v tom, že vyčistit westernové sedlo dá podstatně víc práce a zabere mnohem víc času než udělat totéž s jeho anglickou odrůdou.

Nejspíš jsem absolutně neschopná, ale vtěsnat několik hodin, které já na to potřebuju, do dne zaplněného péčí o koně, psy, kočky, prasata, zahradu, domácnost a časově neohrančeným zaměstnáním v kravíně (kravám se nedá říct „holky je mi líto, já mám padla“), prostě nedokážu.

Takže mívám sedlo rozebrané na součástky týden i déle. Nevadí mi, že ho nemám k dispozici. Vadí mi, že za tu dobu zapomenou, co kam patří.

JAK SE (TAKY) JEZDÍ WESTERN

O klobouku

Největší spor v otázkách výstroje vypukl ohledně pokrývky hlavy.

„Nemůžeš jezdit v béžovém kulichu!“ štekala dcera.

„To teda nevím, proč bych nemohla,“ polaskala jsem očima svojí starou odřenou čepici.

„Western se jezdí v klobouku,“ poučilo mě dítě.

„Nevidím žádný rozdíl v předmětech, které nosím na hlavě, pokud jí mám v teple,“ hájila jsem se.

„No v tom teda rozdíl je. A velké!“

Je to pravda. Pokud při svých cestách rovnou za nosem přijdu o ten kus oděvu, který zrovna zahřívá můj stárnoucí mozek, v případě kulichu stačí zastavit, ohlédnout se a sundat ho z větve, na které zůstal viset. Když si sejmu klobouk, musím navíc slézt.

A hlavně – v každém klobouku bez výjimky vypadám buď jako naprostý idiot, nebo jako kožovitý starý farmář. Ne že by to v kulichu bylo lepší, ale když už mám tu smůlu a vypadám tak, jak vypadám, pak tedy raději v čepici zakoupené za 120 Kč ve stánkovém prodeji na pouti než v klobouku, jehož cena převyšuje desetinásobek. Zatvrzele jsem jezdila v kulichu a dcera šlela.

K nejbližšímu výročí (ke kterému jsem si vroucně přála novou žehličku, jelikož mnou používaný starožitný přístroj s neúprosnou pravidelností vyhazoval jističe v celém baráku a já každé žehlení trnula, že vyhoříme nebo mě to zabije) mi rodina (včetně mých jinak soudných rodičů) slavnostně předala velkou krabici. V krabici – klobouk.

„Co když ho ztratím?“ strachovala jsem se pokrytecky.

„Klobouk nemůžeš ztratit,“ ujistili mě.

Že ne? Do dnešního dne jsem přišla o dva. Jeden mi uplavil během přechodu rozvodněné řeky, druhý odneslo nějaké zvíře z křoví, do kterého jsem ho pečlivě ukryvala, ledva jsem byla z dohledu. Připouštím i možnost, že jsem zapomněla, které křoví to bylo. Ale v zájmu zachování sebeúcty si raději představuji, jak v něm nějaký daněk zahajuje *Velký ples lesní zvěře*, pořádaný na oslavu konce honební sezony.

„Nechci klobouk!“ vyhlásila jsem obecně i každému z příbuzných zvlášť, omluvila se béžové čepici a nějakou dobu byl klid.

Poslední Ježíšek mi přinesl krabici. V krabici klobouk. Krásný, tmavě hnědý australák. Vypadám v něm jako slabomyslný starý farmář a je mi to jedno. Miluju ho. Skvěle se jím pobízí.

JAK SE (TAKY) JEZDÍ WESTERN

O tom, že časy se mění

Smířila jsem se s kloboukem, dělenými otěžemi i pákovým udidlem. Naší kobylce western prospívá. Stal se z ní laskavý, vyrovnaný koník, stejně ochotný a poslušný na páce, stájové ohlávce nebo tkaničce od bot. Už jenom proto jsem se rozhodla naučit se doopravdy jezdit. Vždycky když si začnu myslet, jak mi to hezky jde, někdo mi srazí hřebínek.

Naposledy mě snesla z výšin má matka. Vracela jsem se z vyjížďky, právě když v reálu ukazovala nějaké návštěvě krásy šumavské samoty. Neodolala jsem. Plavně jsem přiklusala, předpisově zastavila a kochala se obdivnými zdvořilostmi: „Tobě to ale sluší... a jakýho máš hezkýho koníčka...“

Do vzniklé pauzy pronesla moje maminka s opravdovou starostí v hlase: „Tebe něco bolí, Barborko?“

„Ne, proč?“ opáčila jsem bezelstně.

„No že seš taková hrbatá.“

Snažím se dál. Takže – poprsák, zadní podbřišník, přední podbřišník, zkrhlými prsty odstrojuji kobylku. Z vedlejšího boxu na mě přátelsky pobublává dvouletý hřebec téhož svérázného plemene. Až trochu roztaju, půjdeme se učit, že *pravěj kovbojskej kůň* musí zůstat stát přesně u toho pařezu, ze kterého na něj potřebuju vylézt.

Časy se totiž mění. Dcera si šetří na nové sedlo. V jezdeckém učilišti propadla fríským koním a barokní drezuře.

A já? No já jezdím western.

